

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

SİGORTA VE REASÜRANS İLE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNİN TEKNİK KARŞILIKLARINA VE BU KARŞILIKLARIN YATIRILACAĞI VARLIKLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı sigorta ve reasürans şirketlerinin mevcut ve muhtemel yükümlülüklerini karşılayacak miktarda teknik karşılık ayırmalarını sağlamak ve bu karşılıkların yatırılacağı varlıklara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Türkiye’de kurulu sigorta ve reasürans şirketleri, yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 16 ncı maddesi ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 8 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aktüeryal zincirleme merdiven metodu: Muallak tazminat karşılığının aktüeryal olarak hesaplanması amacıyla kullanılan yöntemi,

b) Borsa: Para ve sermaye piyasası araçlarının işlem gördüğü yurt içi ve yurt dışı borsaları

c) Destek hizmetleri: İlgili mevzuat ile tanımlanan hizmetleri,

ç) Kanun: 5684 sayılı Sigortacılık Kanununu,

d) Kur riski: Şirketlerin döviz yükümlülükleri nedeniyle döviz kurlarında meydana gelebilecek değişiklikler sonucu maruz kalabilecekleri zarar olasılığını,

e) Masraf payları: Gider payları ile istihsal masrafını,

g) Prim: Yazılan primleri,

ğ) Şirket: Türkiye’de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerde kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye’deki şubeleri ile emeklilik şirketlerini,

h) Takasbank: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketini,

ı) Topluluk: Hukuksal yönden birbirinden bağımsız olmakla birlikte; sermaye, yönetim ve denetim açısından birbiriyle ilişkili, faaliyet konuları yönünden aynı sektöre bağlı olsun veya olmasın, organizasyon ve finansman konularının bir ana ortaklık çatısı altında tek merkezden koordine edilen ana ve bağlı ortaklıklar bütünü,

i) Yabancı para yükümlülük kur riski oranı: Şirketlerin yabancı para veya yabancı paraya endeksli varlıkları toplamının, yabancı paraya endeksli yükümlülükleri toplamına oranını,

j) Kurul: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

k) Kurum: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunu ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Teknik Karşılıklar

MADDE 5 – (1) Şirketler matematik karşılık ayrılan sigorta sözleşmeleri hariç diğer sözleşmeler için kazanılmamış primler karşılığı ayırmak zorundadır. Yıllık veya bir yıldan kısa süreli aralıklarla yenilenen sigorta teminatı içeren bir yıldan uzun süreli sigorta sözleşmelerinin yıllık sigorta teminatına karşılık gelen primleri için de kazanılmamış primler karşılığı ayrılır.

(2) Ölüm, yaşama ve her ikisinin kapsandığı hem ölüm hem de yaşama ihtimallerine bağlı teminatlar ile bu teminatlara ek olarak verilen teminatlara ilişkin sözleşmeler hayat sigortası sözleşmesi sayılır ve bunlara ait primler hayat sigortası primi olarak kabul edilir.

(3) Ek teminatların hayat sigortası sözleşmesi ile beraber paket sözleşme olarak verildiği hallerde, bu teminatlar birlikte verildiği hayat sigortası sözleşmelerinden tamamıyla bağımsız olarak değerlendirilir.

(4) Kazanılmamış primler karşılığı, yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri için tahakkuk etmiş primlerin herhangi bir komisyon veya diğer bir indirim yapılmaksızın brüt olarak, gün esasına göre ertesi hesap dönemi veya hesap dönemlerine sarkan kısımdan oluşur. Yürürlükte bulunan yıllık hayat sigortaları ile süresi bir yılı aşan birikim priminin de alındığı hayat sigortalarında ise yazılan brüt primlerden varsa birikime ayrılan kısım ve birikim primlerine ait masraf payları düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden hesaplanır.

(5) Kazanılmamış primler karşılığının hesaplanması sırasında, sigorta teminatının başladığı gün ile bitiş günü yarım gün olarak dikkate alınır ve buna göre hesaplama yapılır.

(6) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen sözleşmeler için; üretime bağlı olarak tahakkukunun yapılması kaydıyla araçlara ödenen komisyonlar, reasüröre devredilen primler nedeniyle alınan komisyonlar, bölüşmesiz reasürans anlaşmaları için ödenen tutarlar ile tarifelerin ve sigorta sözleşmelerinin hazırlanması ve satışı için yapılan değişken üretim giderleri ve destek hizmetlerine ilişkin ödemelerin gelecek dönem veya dönemlere isabet eden kısmı ertelenmiş gelirler ve ertelenmiş giderler hesapları ile diğer ilgili hesaplar altında muhasebeleştirilir. Bir yıldan uzun süreli sigorta sözleşmeleri için gelir ve giderlerin ertelenmesine ilişkin usul ve esaslar Kurumca ayrıca belirlenir. Her ne ad altında olursa olsun; sözleşmeye bağlı olarak verilmeyen ve sözleşmenin yürürlükten kalkmasına bağlı olarak iadeye konu olmayan teşvik, kârlılık ve benzeri komisyonlar ile giderler ertelenmiş gelir ve gider hesaplamalarında dikkate alınmaz.

(7) Gün veya 1/24 esasına göre hesaplama yapılması mümkün olmayan reasürans ve retrosesyon işlemlerinde, kazanılmamış primler karşılığı 1/8 esasına göre ayrılabilir.

(8) Belirli bir bitiş tarihi olmayan emtea nakliyat sigortası sözleşmelerinde, istatistiki verilere göre tahmini bitiş tarihlerinin tespit edilmesi ve buna göre kazanılmamış primler karşılığı ayrılması gerekmektedir. Bu hesabın yapılamaması durumunda, son üç ayda tahakkuk etmiş primlerin % 50'si kazanılmamış primler karşılığı olarak ayrılır.

(9) Kazanılmamış primler karşılığı reasürör payı tutarının hesabında yürürlükte bulunan veya ilgili reasürans anlaşmalarının şartları dikkate alınır.

(10) Net primin hesaplanmasında, bölüşmesiz reasürans anlaşmaları için ödenen tutarların ilgili döneme tekabül eden kısmı devredilen prim olarak telakki edilir.

(11) Döviz endeksli sigorta sözleşmelerine ilişkin kazanılmamış primler karşılığının hesabı sırasında, sigorta sözleşmesinde ayrıca bir kur belirtilmemişse ilgili primin tahakkuk tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Resmî Gazete'de ilan ettiği döviz satış kurları dikkate alınır.

(12) İlgili hesap yılı içerisinde; cari hesap dönemi itibarıyla finansal tablolar düzenlenirken Devreden Kazanılmamış Primler Karşılığı rakamı olarak, bir önceki hesap yılı sonunun finansal tablolarında yer alan Kazanılmamış Primler Karşılığı rakamı yazılmalı, dönem Kazanılmamış Primler Karşılığı olarak ise finansal tabloların düzenlendiği tarih itibarıyla yürürlükte olan sigorta sözleşme primlerinin gün esasına göre hesaplanarak bulunan kazanılmamış kısımları toplamı alınmalıdır." alınmalıdır.

Devam eden riskler karşılığı

MADDE 6 – (1) Sigorta sözleşmesinin süresi boyunca üstlenilen risk düzeyi ile kazanılan primlerin zamana bağlı dağılımının uyumlu olmadığı kabul edilen sigorta branşlarında, ayrıca kazanılmamış primler karşılığının şirketin taşıdığı risk ve beklenen masraf düzeyine göre yetersiz kalması halinde ayrılır.

(2) Şirketler devam eden riskler karşılığı ayırırken, yürürlükte bulunan ve kazanılmamış primler karşılığı ayrılan sigorta sözleşmeleri dolayısıyla ortaya çıkabilecek tazminatların ilgili sözleşmeler için ayrılmış kazanılmamış primler karşılığında fazla olma ihtimaline karşı, her hesap dönemi itibarıyla, son 12 ayı kapsayacak şekilde yeterlilik testi yapmaktır.

(3) Bu test yapılırken, net kazanılmamış primler karşılığının beklenen net hasar prim oranı ile çarpılması gerekir. Beklenen net hasar prim oranı, gerçekleşmiş hasarların (muallak tazminatlar (net) + ödenen tazminatlar (net) – devreden muallak tazminatlar (net)) kazanılmış prime (yazılan primler (net) + devreden kazanılmamış primler karşılığı (net) – kazanılmamış primler karşılığı (net)) bölünmesi suretiyle bulunur. Kurumca belirlenecek branşlar için beklenen hasar prim oranının % 95'in üzerinde olması halinde, % 95'i aşan oranın net kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar net devam eden riskler karşılığı, % 95'i aşan oranın brüt kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar brüt devam eden riskler karşılığı olarak finansal tablolarda yer alır. Brüt tutar ile net tutar arasındaki fark ise reasürör payı olarak dikkate alınır. Bölüşmesiz reasürans anlaşmaları için ödenen

tutarların ilgili döneme tekabül eden kısmı net prim hesabında devredilen prim olarak kabul edilir. Kurum branşlar itibarıyla bu test yöntemini değiştirebilir, farklı test yöntemleriyle yeterlilik testi yapabilir ve bu test yöntemi çerçevesinde devam eden riskler karşılığının ayrılmasını isteyebilir.

(4) Devam eden riskler karşılığının hesabı sırasında kullanılan muallak tazminat karşılıklarının; tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ve gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş muallak tazminatlar ile gider paylarını ve gerekli durumlarda muallak tazminat yeterlilik farkını içermesi gerekmektedir.

(5) Şirketler kendi tarifelerini hazırlama ve bu tarifeleri güncelleme aşamasında devam eden riskler karşılığının tutarını dikkate almak zorundadır.

(6) Yeni faaliyete başlanılan branşlarda devam eden riskler karşılığı, faaliyete başlanılmasını takip eden yirmi dördüncü ayın sonuna kadar şirket aktüeri tarafından hesaplanır ve hesaplama yöntemi ilgili hesap dönemi için belirlenen finansal raporlama tarihinden bir hafta önce Kuruma raporlanır.

Muallak tazminat karşılığı

MADDE 7 – (1) Şirketler, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak daha önceki hesap dönemlerinde veya cari hesap döneminde fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanmamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri için muallak tazminat karşılığı ayırmak zorundadır.

(2) Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş muallak tazminat karşılığının hesaplanması sırasında; hesaplanmış veya tahmin edilmiş eksper, bilirkişi, danışman, dava ve haberleşme giderleri de dahil olmak üzere tazminat dosyalarının tekemmülü için gerekli tüm gider payları dikkate alınır. Rücu, sovtaj ve benzeri gelir kalemlerinin tenzil edilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurumca belirlenir.

(3) Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedeli, içeriği ve uygulama esasları Kurumca belirlenen aktüeryal zincirleme merdiven metodu veya Kurumca belirlenecek diğer hesaplama yöntemleriyle hesaplanır.

(4) Kurum, branşlar veya şirketler itibarıyla uygulanacak gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedeli hesaplama yöntemini (aktüeryal zincirleme merdiven metodunu) belirleyebilir. Şirketler her bir branş itibarıyla kullanmakta oldukları gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedeli hesaplama yöntemini finansal tablolarının dipnotlarında açıklar.

(9) Yeni faaliyete başlanılan branşlara ilişkin hesaplamalarda, faaliyete başlandığı tarihten itibaren beş yıl boyunca şirket aktüeri tarafından yapılan hesaplamalara göre gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş muallak tazminat karşılığı ile muallak tazminat karşılığı yeterlilik farkı hesaplanır. Ayrıca, hasar dosya adedi olarak yetersiz olduğuna karar verildiği için aktüer tarafından büyük hasar ayıklaması yapılan branşlarda da, ayıklanan büyük hasarlar için yeterlilik farkı hesaplanacaktır.

(10) Muallak tazminat karşılığı yeterlilik farkının hesaplanmasına, bu farkın hesaplanacağı tablonun Kuruma gönderilmesine ve hesaplanan farkın muallak tazminat karşılığına ilave edilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurumca belirlenir.

(13) Muallak tazminat karşılığı reasürör tutarının hesabında, yürürlükte bulunan veya ilgili reasürans anlaşmalarının şartları dikkate alınır.

14) Şirketler aşağıdaki esaslara göre muallak hasar dosyası açar:

a) Zarar sigortası niteliğindeki teminatlar için şirketler ilk hasar ihbarı ile birlikte, muallak tazminat tutarları hesaben kesin olarak tespit edilmemiş ise, branşlar itibarıyla ayırmış oldukları muallak tazminat tutarlarının en az son beş yıllık istatistiklerini kullanarak yapacakları en iyi tahmine göre dosya açarlar ve elde edilen bilgilere bağlı olarak her hesap dönemi sonu itibarıyla güncelleyerek yeterli miktarda karşılık ayrılmamış dosyalar için ilave karşılık ayırırlar veya fazla ayrılan karşılıklar için indirim yaparlar. Kurum, belirli branşlar ve/veya teminatlar için asgari maktu muallak tazminat tutarı belirleyebilir.

b) Meblağ sigortası niteliğindeki teminatlar için şirketler rizikonun gerçekleştiğinin öğrenilmesi ile birlikte dosya açılışında poliçe ile belirlenen teminat tutarını muallak tazminat tutarı olarak alır ve ayrılan muallak tazminat tutarını dosyanın gelişimine bağlı olarak her hesap dönemi sonu itibarıyla günceller. Şirketler muallak kaydının oluşturulma tarihinden itibaren en geç altıncı ayın sonunda, tazminatın teminat kapsamında olup olmadığının tespiti ve ilgili diğer işlemlerin yapılabilmesi için hak sahiplerine ispat edilebilir araçlar ile bilgilendirme yaparak gerekli bilgi ve belgelerin temin edilmesini ister. Hak sahiplerine yapılan tebliğ tarihinden itibaren Kurumca belirlenecek süre içerisinde ilgili mevzuata göre gerekli bilgi ve belgelerin olmadığı ve bundan dolayı tazminatın teminat kapsamında olup olmadığının tespit edilemediği durumlarda, şirketler ayrılan muallak tazminat tutarından şirketin en az son beş yıllık istatistiklerine göre en iyi tahmin yapılarak indirim yapabilir. Söz konusu indirime ilişkin esaslar Kurum tarafından belirlenir.

(15) Muallak tazminat karşılığı tutarları ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedellerinin sözleşme bazında hesaplanması esas olmakla birlikte, reasürans şirketlerinin sigorta şirketlerinden sözleşme bazında bilgi alamadığı durumlarda, reasürans şirketleri sigorta şirketleri tarafından kendilerine bildirilen verileri esas alabilirler.

(16) Tazminat bedelinin çek veya senet ile ödendiği durumlarda, çek veya senet tutarı ilgili banka tarafından sigortalıya ödeninceye kadar çek veya senet tutarı muallak tazminatlardan indirilemez.

(17) Döviz endeksli sigorta sözleşmelerine ilişkin tazminatlar öncelikle sözleşmede yazılı olan kurdan değerlendirilir. Sözleşmede ayrıca bir kur belirtilmemişse, tazminatlar finansal tabloların düzenlendiği tarih itibarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Resmî Gazete'de ilan ettiği döviz satış kurlarına göre değerlendirilir.

(18) Sigorta şirketinin anlaşmalı olduğu tamirhane ve servise sigorta şirketince ödeme yapılması suretiyle araçların tamir ettirilmesi durumunda, araç tamir edilerek tazminat alacaklısına karşı yükümlülük yerine getirilmiş olduğundan, bu durumdaki dosyalar sigortalıya ibraname imzalatılmasından veya aracın sigortalıya teslimine dair belge verilmesinden sonra muallak tazminat karşılıklarından çıkarılarak ödenen tazminatlar hesabına dahil edilir. Tamire ilişkin bedeller; tamirhane veya servise ödeninceye kadar, ödenen tazminatlar hesabı karşılığında bilançonun pasif tarafındaki ayrı bir hesabın altında ilgili tamirhane veya servis hesabında izlenir. Ayrıca ilgili tamirhanenin veya servisin hesaplarında borçların hangi hesaplardan kaynaklandığı da gösterilir.

(19) Sigortalıların, sigorta şirketinin anlaşmalı olduğu sağlık kuruluşlarında bedeli sağlık kuruluşuna sigorta şirketince ödenmek suretiyle tedavi ettirilmesi durumunda, sigorta şirketi sigortalıya yükümlülüğünü yerine getirmiş olduğundan, tedavi giderlerinin sigorta şirketince ödenmesi beklenmeden bu durumdaki dosyalar sigortalıya ibraname imzalatılmasından veya fatura tutarına provizyon verilmesinden sonra muallak tazminat karşılığında çıkarılarak ödenen tazminatlar hesabına dahil edilmelidir. Tedavi bedelleri, sağlık kuruluşuna ödeninceye kadar, ödenen tazminatlar hesabı karşılığında bilançonun pasif tarafındaki ayrı bir hesabın altında ilgili sağlık kuruluşu hesabında izlenir. Ayrıca ilgili sağlık kuruluşunun hesaplarında borçların hangi hesaplardan kaynaklandığı da gösterilir.

(20) Şirketler dava aşamasında olan hasarlar için aşağıdaki esaslara göre muallak tazminat karşılığı ayırır:

a) Kazanma ve kaybetme ihtimali değerlendirilmeksizin, dava aşamasında olan hasarlar için muallak tazminat karşılık tutarı olarak öncelikle dava değeri esas alınır. Diğer taraftan, dava tutarından bağımsız olarak, dava açıldığında şirketin elindeki belgeler yönünden şirket açısından tutarın bilinebilir olduğu durumlarda bu belgelere göre ve her hal ve takdirde dava öncesinde ya da davanın ilerleyen aşamalarında hasar tutarına ilişkin değer tespitini içeren eksper, aktüer veya bilirkişi raporlarına göre farklı bir bedele hükmedilebileceği öngörülen davalarda şirket tarafından ayrılacak karşılık tutarı olarak dava değeri değil, bu belge ve raporlara dayalı en son hesaplanan bedel esas alınır ve buna ilave edilecek faiz ve masraf bedelleriyle birlikte muallak tazminat karşılığı ayrılır. Tutarı belirsiz alacak davalarında, yeterli belge bulunmadığı için şirket açısından tutarın bilinebilir olmaması halinde, bahse konu belge ve raporlar hazırlanana kadar, şirketin en az son beş yıllık istatistiklerine göre yapacağı en iyi tahmine göre muallak tazminat karşılığı ayrılır. Mahkemeler tarafından şirket aleyhine karar verilmesi halinde, bütün hukuki aşamalar tamamlandıktan sonra karar kesinleşene kadar, en son mahkeme kararı muallak tazminat karşılığı olarak dikkate alınır. Şirket lehine karar verilmesi halinde ise, bütün hukuki aşamalar tamamlandıktan sonra karar kesinleşene kadar, daha önceki rapor ve belgelere göre belirlenen en son tutar muallak tazminat karşılığı olarak dikkate alınır. Anılan rapor ve belgelerde hasar tutarına ilişkin bir değer tespiti bulunmadığı takdirde, dava değerine gecikme faizi ve masraf bedelleri ilave edilerek muallak tazminat karşılığı ayrılır. Ancak, hasarın teminat kapsamında olmaması, muafiyet altında kalması, belirtilen şekilde hasarın oluşmaması, suiistimal hasar olduğunun saptanması gerekçeleri ile mahkeme tarafından şirket lehine karar verilmesi hallerinde; aksi yönde bir rapor ya da belge olmadıkça, şirketin en az son beş yıllık istatistiklerine göre yapacağı en iyi tahmine göre muallak tazminat karşılığı ayrılır. Sigortalı tarafından talep edilen gecikme faizi, mahkeme masrafı ve avukatlık ücreti gibi masraf kalemleri haricindeki tazminatın sigorta sözleşmesi teminat limitlerini aşması durumunda, poliçedeki teminat limiti üzerinden muallak tazminat karşılığı ayrılarak buna faiz ve masraflar gibi bedeller ilave edilir. Kurum tarafından belirlenen esaslara göre dava kazanma durumuna ilişkin istatistikler çerçevesinde muallak tazminat karşılığında indirim yapılabilir.

b) Davaların manevi tazminat içeren kısmı için şirketler en az son beş yıllık istatistiklerini kullanarak yapacağı en iyi tahmine göre muallak tazminat tutarı belirleyebilir. Şirket bünyesinde yeterli istatistik bulunmaması halinde muallak tazminat tutarına ilişkin uzman kişilerden alınan görüşün emsal mevzuata, yargı kararlarına ve istatistiklere dayanması gerekir.

(21) 8/10/2013 tarihli ve 28789 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özel Hukuk Hükümlerine Tabi Sigortalar Kapsamında Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar Hakkında Yönetmelik kapsamına girmeyen

tazminat ve sigorta bedeline ilişkin talepler için ayrılan karşılıklar zamanaşımı süresinin dolmasını takiben muallak tazminatlar arasından çıkarılarak gelir kaydedilir.

(22) Bünyesinde gerekli istatistiki çalışmayı yapabilecek veri seti bulunmayan veya veri seti asgari süre şartını sağlamayan şirketler hesaplama için sektör istatistiklerini esas alarak şirketine özgü hesaplamaları yapabilir veya şirketin mevcut verisinin yapılacak tahmin için yeterli olduğunun gösterilmesi kaydıyla mevcut verisini kullanabilir.

Matematik karşılıklar

MADDE 8 – (1) Hayat ve hayat dışı branşında faaliyet gösteren şirketler bir yıldan uzun süreli hayat, sağlık ve ferdi kaza sigorta sözleşmeleri için sigorta ettirenler ile lehdarlara olan yükümlülüklerini karşılamak üzere aktüeryal esaslara göre yeterli düzeyde matematik karşılık ayırır.

(2) Bir yıldan uzun süreli hayat sigortalarına ek olarak bir yıldan uzun süreli ferdi kaza, sağlık, hastalık sonucu maluliyet ve tehlikeli hastalıklar teminatının verildiği hallerde; hayat sigortaları matematik karşılık tutarı ek teminatlara ilişkin aktüeryal esaslara göre hesaplanan matematik karşılık tutarını da içerecek şekilde hesaplanır.

(3) Matematik karşılıklar yürürlükte bulunan her bir sözleşme için tarifedeki teknik esaslara göre ayrı ayrı hesaplanan ve aşağıda (a) ve (b) bentlerinde açıklanan aktüeryal matematik karşılıklar ile taahhüt edilmişse bu karşılıkların yatırıma yönlendirilmesi sonucu elde edilen gelirlerden sigortalılara ayrılan kar payı karşılıkları toplamından oluşur.

a) Aktüeryal matematik karşılıklar, şirketlerin üstlendiği riziko için alınan primleri ile sigorta ettirenler ile lehdarlara olan yükümlülüklerin peşin değerleri arasındaki farktır. Sigorta ettirenlere veya lehdarlara iadesi veya ödemesi yapılacak olan, tarife primi içinde yer alan risk primi ve varsa birikim primi haricindeki üretim masrafları, gider payları ve benzeri giderlerin de aktüeryal matematik karşılık hesabında dikkate alınması gerekir. Aktüeryal matematik karşılıklar, bir yıldan uzun süreli hayat sigortaları için tarifelerin teknik esaslarında belirtilen formül ve esaslara göre ayrılır. Aktüeryal matematik karşılıklar, sigortacının ileride yerine getireceği yükümlülüklerinin peşin değeri ile sigorta ettiren tarafından ileride ödenecek primlerin bugünkü değeri arasındaki farkın bulunması şeklinde (prospektif yöntem) hesaplanır. Ancak, aktüeryal matematik karşılıkların sigorta ettirenin ödediği primlerin sonuç değeri ile sigortacının üstlendiği rizikonun sonuç değeri arasındaki farkın hesaplanması şeklinde (retrospektif yöntem) veya Kurumca kabul edilen genel kabul görmüş aktüeryal yöntemlere göre hesaplanması halinde bulunan aktüeryal matematik karşılıklar toplamı bu toplamdan az olamaz. Aktüeryal matematik karşılığın negatif olarak hesaplandığı durumlarda bu değer sıfır olarak kabul edilir. Birikim priminin de alındığı hayat sigortalarında aktüeryal matematik karşılık, primlerin birikimine kalan kısımlarının toplamından oluşur. Aktüeryal matematik karşılıklar tahakkuk esasına göre hesaplanır. Ancak tarifinin teknik esaslarında belirtilmesi ve poliçelendirme esnasında sigorta ettirenin bilgilendirilmesi kaydıyla tahsil esasına göre de hesaplama yapılabilir.

b) Kâr payı karşılıkları şirketlerin kâr payı vermeyi taahhüt ettikleri sözleşmeler için sigorta ettirenler ile lehdarlara olan yükümlülüklerine istinaden ayrılan karşılıkların yatırıldıkları varlıkların gelirlerinden, onaylı kâr payı teknik esaslarında belirtilen kâr payı dağıtım sistemine göre hesaplanan teknik faiz geliri ile sınırlı olmak kaydıyla garanti edilen kısmın da dahil olduğu miktar ile önceki yıllara ait birikmiş kâr payı karşılıklarından oluşur.

Dengeleme karşılığı

MADDE 9 – (1) Takip eden hesap dönemlerinde meydana gelebilecek tazminat oranlarındaki dalgalanmaları dengelemek ve katastrofik riskleri karşılamak üzere ek teminatlar da dahil olmak üzere tüm branşlarda verilen deprem teminatları ile kredi ve kefalet branşlarında verilen teminatlar için ayrılan karşılıktır.

(2) Bu karşılık söz konusu teminatlar için her bir yıla tekabül eden net primlerinin %12'si oranında hesaplanır. Net primin hesaplanmasında, bölüşmesiz reasürans anlaşmaları için ödenen tutarlar devredilen prim olarak telakki edilir. Birden fazla branşı kapsayan bölüşmesiz reasürans anlaşmalarında devredilen prim tutarının söz konusu teminatlara isabet eden kısmı, şirket tarafından başka bir hesaplama yöntemi öngörülmemişse, bu teminatlar için alınan primin toplam prim tutarı içerisindeki ağırlıkları dikkate alınarak belirlenir.

(3) Reasürans şirketlerinin bölüşmeli ve bölüşmesiz esasta kabul ettikleri işlerde dengeleme karşılığı, söz konusu teminatlar için her bir yıla tekabül eden net primlerinin % 12'si oranında hesaplanır. Reasürans şirketleri tarafından bölüşmesiz esasta kabul edilen işlerden sağlanan toplam prim içindeki söz konusu

teminatların prim payı, bölüşmeli esasta kabul edilen işlerdeki söz konusu teminatların prim payı nispetinde hesaplanır.

(4) Karşılık ayrılmasına son beş finansal yılda yazılan net primlerin en yüksek tutarının %150'sine ulaşıncaya kadar devam edilir. Beşinci yılın geçmesini müteakiben prim üretimi rakamına bağlı olarak karşılık rakamının bir önceki yılki bilançoda yer alan karşılık tutarına göre daha düşük çıkması durumunda aradaki fark özsermaye altında diğer kar yedekleri içerisinde gösterilir. Özsermayeye aktarılan bu tutar yedek olarak tutulabileceği gibi sermaye artırımına konu olabilir veya tazminat ödemelerinde kullanılabilir.

(5) Vefat teminatının verildiği hayat sigortalarında dengeleme karşılığının hesabı sırasında şirketler kendi istatistik verilerini kullanacaklardır. Gerekli hesaplamayı yapabilecek veri seti bulunmayan şirketler vefat net priminin %11'ini deprem primi kabul edecek ve bu tutarların %12'si oranında karşılık ayıracaklardır.

(6) Deprem meydana gelmesi veya kredi ya da kefalet branşlarında ilgili finansal yılda teknik zarar gerçekleşmesi durumunda, söz konusu teminatlar için ayrılan karşılıklar tazminat ödemelerinde kullanılabilir. Hasarın meydana gelmesi durumunda, reasüröre isabet eden miktarlar ile sözleşmede belirtilen muafiyet limitinin altında kalan miktarlar dengeleme karşılıklarından indirilemez.

İkramiye ve indirimler karşılığı

MADDE 10 – (1) İkramiye ve indirimler karşılığı, cari dönemde yaşayan poliçelere ilişkin olarak sigortalıya müteakip dönemlerde yenilemeye bağlı olmaksızın bir ikramiye veya indirim taahhüdünde bulunduğu takdirde ayrılması gereken karşılıktır. Sigorta şirketlerinin ikramiye ve indirim uygulamasına gitmesi durumunda, cari yılın teknik sonuçlarına göre sigortalılar ve lehdarlar için ayrılan ikramiye ve indirim tutarlarından oluşur.

(2) İkramiyeler ve indirimler cari hesap dönemi içinde lehtar veya sigortalının lehine tahakkuk etmiş ve ödenmiş ya da ödenecek tüm tutarları kapsar. Bu ödeme, sigortalının ilerideki primlerinden indirim veya matematik karşılıklarında artırım yapılarak ya da nakden gerçekleştirilir. Şirketler, taahhütte buldukları ikramiye ve indirime ilişkin esasları sözleşmede belirtmek zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teknik Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklar

Teknik karşılıkları karşılayan varlıklar

MADDE 11 – (1) Şirketlerin, teknik karşılıklarını karşılayacak düzeyde varlık bulundurmaları şarttır.

(2) Teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilebilecek varlıklar şunlardır;

- a) Türk Lirası,
- b) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca alım satım konusu yapılan dövizler,
- c) Vadeli ve vadesiz Türk Lirası mevduatı,
- ç) Katılım bankaları nezdinde açılan cari hesaplar ve katılma hesapları,
- d) Kredi kartı bloke hesapları (bireysel emeklilik katkı payları hariç),
- e) Döviz tevdiat hesapları ile kıymetli maden hesapları,
- f) Devlet tahvili, hazine bonusu ve Devletin ihraç ettiği diğer finansal varlıklar,
- g) Özel sektör tarafından ihraç edilmiş tahvil ve diğer sabit getirili finansal varlıklar,
- ğ) Hisse senetleri ve diğer değişken getirili finansal varlıklar,
- h) Yatırım fonu katılma belgeleri,
- ı) Repo işlemleri,
- i) Esas faaliyetlerden alacaklar ve teknik karşılıklarda reasürör payları,
- j) Sigorta sözleşmelerine bağlı olarak veya bağlı olmadan verilen ikrazlar,
- k) Gayrimenkuller,
- l) Gayrimenkul hariç diğer maddi duran varlıklar,
- m) Peşin ödenen vergiler ve fonlar ile ertelenmiş vergi varlıkları.
- n) Kira sertifikaları,
- o) Kurulca belirlenecek kalkınma bankalarınca ihraç edilen borçlanma araçları.

(3) Türkiye'de bulunan risklerle ilgili olarak ayrılmış bulunan teknik karşılıklara ilişkin varlıkların Türkiye'de saklanmaları esastır.

(4) Ancak, şirketler Devlet tahvili, hazine bonusu ve Devletin ihraç ettiği diğer finansal varlıklar için Sermaye Piyasası Kurulu tarafından uygun görülme ve Takasbanka dışarıda saklanan varlıklar ve bunların değerleri konusunda gerekli bilgileri aktarmak veya erişimine olanak tanımak koşulu ile Takasbank dışında bir başka saklayıcıdan saklama hizmeti alabilir.

(5) Şirketler portföylerinde bulundukları varlıkların döviz, faiz ve piyasa riskleri gibi risklere karşı korunması amacıyla, Sermaye Piyasası Kurulu'nun görüşü alınarak Kurumca belirlenen esaslar çerçevesinde; opsiyon sözleşmeleri, forward, finansal vadeli işlemler ve vadeli işlemlere dayalı opsiyon işlemlerine taraf olabilir.

(6) Yabancı ülkeler tarafından ihraç edilmiş ve yabancı ülke piyasalarında işlem gören derecelendirmeye tabi tutulmuş finansal varlıklar ile yabancı ülkelerde bulunan gayrimenkullerin teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak Tebliğle belirlenir.

(7) Şirketler, matematik karşılıkları ikinci fıkranın (k) ve (l), kâr payı verilen hayat grubu sigortalarına ilişkin teknik karşılıkları ikinci fıkranın (d), (i) ve (m) bentlerinde belirtilen varlıklara yatıramaz.

(8) Takasbank hariç olmak üzere, şirketlerin yatırıma yönlendirdikleri ve sakladıkları varlıklar en az iki finansal kuruluş nezdinde tutulur. Varlıkların finansal kuruluşlar arasında dengeli olarak dağıtılması esastır.

(9) Kurul, mali bünyeleri ile ilgili alınacak tedbirler çerçevesinde, şirketlerin yatırıma yönlendirdikleri ve sakladıkları varlıkların tutulduğu finansal kuruluşların sayısı ile bu kuruluşlarda tutulan varlıkların oranlarını belirleyebilir ve ayrıca aynı topluluk içerisinde bulunulan finansal kuruluşlar nezdinde tutulan varlıkların oranına sınırlama getirebilir.

(10) Kurul belirlediği kriterleri taşımayan esas faaliyetlerden alacaklar ile teknik karşılıklardaki reasürör paylarının teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilmemesini talep edebilir.

Teknik karşılıkları karşılayan varlıkların hesaplanması

MADDE 12 – (1) Teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilecek varlıkların hesaplanması sırasında aşağıda belirtilen hususlara uyulur;

a) Bir varlığın edinilmesi şirketin borçlanmasına yol açmış ise, söz konusu borcun düşülmesinden sonra kalan tutar, teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilebilir,

b) Üçüncü kişiler veya gruplardan olan alacakların, ancak aynı kişi ve gruplara olan borçların düşülmesinden sonra kalan kısmı teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilebilir,

c) Maddi duran varlıkların amortismanı, finansal varlıkların değer düşüklüğü karşılığı ve esas faaliyetlerden şüpheli alacaklar karşılığı ayrıldıktan sonra kalan kısım teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilebilir,

ç) Temerrüde düşen alacaklar, yalnız temerrüde düşülmesini takip eden ilk iki aylık süre için teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilebilir.

Teknik karşılıkları karşılayan varlıklara ilişkin sınırlamalar

MADDE 13 – (1) Aşağıda belirtilen oranların üstündeki varlıklar teknik karşılıklara karşılık olarak gösterilemez.

a) Tek bir arazi, arsa veya bina veya tek bir parça şeklinde düşünülebilecek kadar birbirine yakın veya bunlardan gelecek zararların birbirlerini etkileyebileceği arazi, arsa veya binaların değerinin brüt teknik karşılıkların %10'unu aşan kısmı,

b) Devlet tarafından ihraç edilen finansal varlıklar hariç olmak üzere; bir ihraççının para ve sermaye piyasası araçlarının brüt teknik karşılıkların %5'ini aşan kısmı ile bu tür finansal varlıkların toplamı brüt teknik karşılıkların %40'ını aşmaması halinde ise bir ihraççıya ait para ve sermaye piyasası araçlarının brüt teknik karşılıkların %10'unu aşan kısmı,

c) Bir topluluğun para ve sermaye piyasası araçlarının brüt teknik karşılıkların %20'sini aşan kısmı,

ç) Hisse senetleri (bağlı menkul kıymetler, iştirakler, bağlı ortaklıklar ve müşterek yönetime tabi teşebbüsler dahil) ve diğer değişken getirili finansal varlıkların brüt teknik karşılıklarının %30'unu aşan kısmı ile borsada işlem görmeyen bu tür varlıkların brüt teknik karşılıkların %10'unu aşan kısmı ve girişim sermayesi yatırım fonu paylarının brüt teknik karşılıkların %2'sini aşan kısmı,

d) Sigorta sözleşmesine bağlı olmadan verilen ikraz tutarlarının toplamının brüt teknik karşılıkların %5'ini aşan kısmı ile bir kişiye verilen kredinin brüt teknik karşılıkların %1'ini aşan kısmı,

e) Kasada bulunan TL ve dövizlerin brüt teknik karşılıkların %3'ünü aşan kısmı,

f) Bir bankada değerlendirilen mevduat, cari hesap, kıymetli maden hesabı ve katılma hesapları ile bankalarca garanti edilen kredi kartı alacak tutarının brüt teknik karşılıkların % 40'ını geçen kısmı ile şirketle aynı finansal topluluk içerisinde bulunan bankada değerlendirilen mevduat, cari hesap ve katılma hesapları ile bankalarca garanti edilen kredi kartı alacak tutarının brüt teknik karşılıkların % 20'sini aşan kısmı,

g) Teminat olarak alınan hazine bonosu, devlet tahvili, mevduat, nakit ve dövizler ile banka teminat mektupları ve yapılan kefalet sigortası bedelleri düşülmek üzere banka ile 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı

Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu uyarınca sigorta acenteliği yapma yetkisi tanınan finansal kiralama ve finansman şirketlerinden alacakların brüt teknik karşılıkların %20'sini, diğer araçlardan alacakların ise brüt teknik karşılıkların %5'ini aşan kısmı,

ğ) Poliçe mukabili ikrazlar ile kredi kartı bloke hesapları hariç, teminat olarak alınan hazine bonosu, devlet tahvili, mevduat, nakit ve dövizler ile banka teminat mektupları ve yapılan kefalet sigortası bedelleri düşülmek üzere aracılık yapan bankalardan alacaklar ile (g) bendine göre bir aracından olan alacağın teknik karşılıklara karşılık olarak kabul edilmeyen kısmı hariç, esas faaliyetlerden alacakların brüt teknik karşılıkların %25'ini aşan kısmı,

h) Kur riski olmayan şirketlerde döviz cinsinden yatırımların brüt teknik karşılıkların % 30'unu aşan kısmı,

i) Yabancı para yükümlülük kur riski oranının %130'u aşan kısmı.

(2) Şirketler, sigorta sözleşmelerinden doğan yabancı paraya veya bir varlığa endeksli yükümlülükleri ile orantılı olarak yabancı para veya yabancı paraya endeksli yeterli miktarda varlık bulundurmak zorundadır.

(3) Yabancı para yükümlülük kur riski oranı %70'ten az olamaz.

(4) Şirketler yeterli risk dağılımı sağlar ve varlıkların günlük olarak değer tespitinin yapılabilmesine yönelik tedbirleri alır.

(5) Kurul, sigorta ettirenler ile lehdarların hak ve menfaatlerinin korunması ve sigorta şirketinin mali bünyesi ile ilgili alınacak tedbirler çerçevesinde, karşılık olarak gösterilen varlıkları kabul veya reddetmeye, aynı miktarda bir başka varlıkla değiştirilmesini istemeye yetkilidir.

(6) Sigorta sözleşmelerine bağlı olmadan ikraz verilebilmesi Kurumun iznine tabidir.

(7) Varlıkların değerinin fiyat hareketleri ve rüçhan haklarının kullanılması nedeniyle bu Yönetmelikte belirtilen asgari sınırların altına inmesi veya azami sınırların üzerine çıkması halinde oranın en geç 30 iş günü içerisinde bu Yönetmelikte belirtilen sınırlara uygun hale getirilmesi zorunludur.

(8) Şirketlerin sigorta ettirenlere ve lehdarlara olan yükümlülükleri nedeniyle ve zorunlu olarak bu sınırlamaların geçici olarak aşılması Kurumun iznine tabidir.

(9) Gayrimenkule, para ve sermaye piyasası araçlarına, vadeli mevduata, katılma hesabına veya dövizde endeksli olarak hazırlanan hayat sigortası sözleşmelerinde; endekslenen varlıklarla ilgili risklerin sigorta ettirene bildirilmesi ve yazılı onayının alınması kaydıyla, karşılıklar birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen sınırlamalara da uyularak endekslenen varlık veya varlıklara yatırılır.

(10) Kurul, belirleyeceği esaslar çerçevesinde bu Yönetmelikte geçen oran ve tutarları %50'sine kadar (%50 dâhil) artırabilir veya azaltabilir.

(11) Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkarılan düzenlemelere uygun olarak ihraç edilen yeşil borçlanma araçları ve yeşil kira sertifikaları ve BIST Sürdürülebilirlik Endeksinde yer alan ortaklık payları ile fon toplam değerinin en az %80'i devamlı olarak bu varlıklardan oluşan yatırım fonlarına yapılan yatırımlarda birinci fıkradaki kısıtlamalar %10'u aşmayacak şekilde iki kat fazlası olarak dikkate alınır."

Matematik karşılıklara ilişkin ilkeler

MADDE 14 – (1) Şirketler matematik karşılıkların hesaplanmasında aşağıdaki genel ilkelere uymak zorundadır:

a) Ayrı hesaplama ilkesi: Matematik karşılıklar her bir sözleşmenin onaylı teknik esaslarına göre sigorta sözleşmesi bazında hesaplanır. Matematik karşılıkların hesaplanmasında gerektiğinde tahmin yöntemleri ve genelleştirmeler kullanılabilir. Ancak bu şekilde bulunan karşılık miktarları sigorta sözleşmesi bazında hesaplanma halinde bulunacak miktarlardan az olamaz.

b) İhtiyatlı hesaplama ilkesi: Matematik karşılıkların hesaplanmasında kullanılacak, ölüm düzeyi, iskonto edilmiş ölüm düzeyi ve hastalık düzeyi tabloları ve diğer tablolar ile teknik faiz oranı ve gider payları ihtiyatlı olarak seçilir.

c) Hesaplama yönteminin sözleşme süresince devamlılığı: Matematik karşılıkların hesaplanmasında kullanılan yöntemler ve varsayımlar sözleşme süresince sigorta ettirenin ve lehdarın aleyhine değiştirilemez.

ç) Hesaplanma dönemi: Birikim priminin de alındığı hayat sigortalarında matematik karşılıklar, her bir sözleşme için, primlerin sigorta şirketine intikal ettiği günü takip eden ilk iş günü itibarıyla hesaplanır.

(2) Diğer hayat sigortalarında aktüeryal matematik karşılıkların günlük olarak hesaplanmadığı hallerde, sigorta şirketleri, sigorta ettiren başvurduğu takdirde, sigorta sözleşmesinden doğan tazminat alacağını günü gününe hesaplayarak sigorta ettirenlere beyan edilebilmesi için gerekli her türlü tedbiri almak zorundadırlar. Yapılan incelemelerde sigorta ettirenlere bu beyanı yapmadığı veya yapamadığı tespit edilen sigorta şirketleri, Kurumun yazılı uyarısı üzerine en geç üç ay içinde matematik karşılıkları günlük olarak hesaplayacakları bir düzeni tesis etmek zorundadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Gözetim ve stres testi yapılması

MADDE 15 – (1) Şirketler teknik karşılıklarına ve bu karşılıkların yatırıldığı varlıklara ilişkin bilgi ve belgeler ile tablolarını, belirlenen süreler içerisinde, gözetim amacıyla Kuruma gönderir.

(2) Teknik karşılıklarının yeterliliklerinin tespit edilmesi de dahil olmak üzere, şirketin mali yeterliliğin belirlenebilmesini teminen yazım riskine, katastrofik risklere, faiz, döviz, menkul kıymetler, kredi ve likidite risklerine ilişkin olarak Kurum şirketler tarafından stres testi yapılmasını talep edebilir.

Aşamalı yeterlilik seviyesi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen devam eden riskler karşılığının hesaplamasında kullanılan beklenen hasar prim oranı; 2008 yılı hesaplamalarında %100 oranında dikkate alınır.

Aşamalı yükümlülük seviyesi

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 2008 yılı hesaplamalarında, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen aktüeryal zincirleme merdiven metoduna istinaden bulunan muallak hasar tutarının %80'i dikkate alınır.

2010 ve 2011 yılları için aşamalı yükümlülük seviyesi

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen aktüeryal zincirleme merdiven metoduna istinaden bulunan tutar; 2010 yılı hesaplamalarında en az %80, 2011 yılı hesaplamalarında en az %90 oranında dikkate alınabilir. Şirketler, finansal tablolarının dipnotlarında, hangi oranda hesaplama yapıldığını açıklamak zorundadır.

Meblağ sigortası hasar dosyaları

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin on dördüncü fıkrasının (b) bendi zaman aşımı dolmamış tüm dosyalar hakkında uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 16 – (1) 4/5/2007 tarihli ve 26512 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmeliğin;

a) 16 ncı maddesi 30/9/2007 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) Diğer maddeleri 1/1/2008 tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.